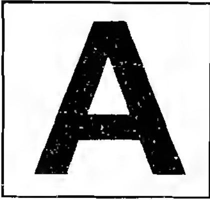
पोलीस उपनिरीक्षक (पूर्व) परीक्षा - 2013

परीक्षा दि. 25 ऑगस्ट, 2013

2013

CODE : HO2

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक

BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

वेळ : दीड तास

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 300

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे						शेवटचा अंक	

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. $1+2-3-4+5+6-7-8+.........+25+26-27-28$ ची बेरीज किती असेल ?

(1) -27 (2) -28 (3) 27 (4) 28

What is the following sum ?

$1+2-3-4+5+6-7-8+.........+25+26-27-28=?$

(1) -27 (2) -28 (3) 27 (4) 28

---

2. जर 16 कामगारांना 100 साड्या विणायला 21 दिवस लागतात तर 200 साड्या 12 दिवसात विणायला किती कामगार लागतील ?

(1) 56 (2) 28 (3) 42 (4) 60

If 16 workers needed 21 days to weave 100 sarees , then how many workers will be needed to weave 200 sarees in 12 days ?

(1) 56 (2) 28 (3) 42 (4) 60

---

3. 6^{15} या संख्येच्या विस्तारित रूपात एकक स्थानचा अंक कोणता ?

(1) 4 (2) 8 (3) 6 (4) 2

What is the unit digit of 6^{15} ?

(1) 4 (2) 8 (3) 6 (4) 2

---

4. जर $\frac{x}{y}=\frac{7}{5}$ तर $\frac{x+y}{x-y}$ ची किंमत किती ?

(1) 4 (2) -2 (3) 6 (4) -6

If $\frac{x}{y}=\frac{7}{5}$, then $\frac{x+y}{x-y}$ is equal to :

(1) 4 (2) -2 (3) 6 (4) -6

---

5. जर $\alpha+\beta=5$ आणि $\alpha^3+\beta^3=20$. तर ज्या वर्गसमीकरणाची मूळे α आणि β असतील ते समीकरण काय असेल ?

(1) $x^2+7x-5=0$ (2) $x^2-7x+5=0$ (3) $x^2+5x-7=0$ (4) $x^2-5x+7=0$

If $\alpha+\beta=5$ and $\alpha^3+\beta^3=20$, then find an equation whose roots are α and β.

(1) $x^2+7x-5=0$ (2) $x^2-7x+5=0$ (3) $x^2+5x-7=0$ (4) $x^2-5x+7=0$

---

6. $9+9\times9-9\div9$ ची किंमत ________ आहे.

(1) 89 (2) 79 (3) 161 (4) 81

The value of $9+9\times9-9\div9$ is ________.

(1) 89 (2) 79 (3) 161 (4) 81

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

7. $\frac{5}{(.1)^2 \times (.5)} = ?$

(1) 1000 (2) 100 (3) 5000 (4) .001

$\frac{5}{(.1)^2 \times (.5)} = ?$

(1) 1000 (2) 100 (3) 5000 (4) .001

---

8. सचिन, सेहवाग व धोनी यांनी मिळून 228 धावा केल्या. जर सेहवाग ने धोनीपेक्षा 12 धावा जास्त केल्या व धोनीने सचिनपेक्षा 9 धावा कमी केल्या असतील तर सचिनने किती धावा केल्या ?

(1) 81 (2) 82 (3) 75 (4) 78

Sachin, Sehwag and Dhoni together scored 228 runs. If Sehwag scored 12 runs more than Dhoni and Dhoni scored 9 runs less than Sachin. Then how many runs did Sachin score ?

(1) 81 (2) 82 (3) 75 (4) 78

---

9. एक दिवशीय अंतर्राष्ट्रीय क्रिकेट खेळात राहूल याची 5 डावातील सरासरी धाव संख्या 97 आहे. कोणत्याही डावात त्याची धावसंख्या 82 पेक्षा कमी नाही. तर कुठल्याही एका डावात जास्तीत जास्त धाव संख्या किती असू शकेल ?

(1) 172 (2) 157 (3) 98 (4) 118

In a total of 5 one day international cricket games Rahul has scored runs at an average of 97. In every game he scored atleast 82 runs. What is his highest score in any game ?

(1) 172 (2) 157 (3) 98 (4) 118

---

10. खाली दिलेल्या बेरजेची किंमत किती ?

$$\sqrt{0.0196} + \frac{\sqrt{1.6} \times \sqrt{0.9}}{\sqrt{1\frac{9}{16}}}$$

(1) 1.0 (2) 2.4 (3) 2.1 (4) 1.1

What is the sum of :

$$\sqrt{0.0196} + \frac{\sqrt{1.6} \times \sqrt{0.9}}{\sqrt{1\frac{9}{16}}}$$

(1) 1.0 (2) 2.4 (3) 2.1 (4) 1.1

---

11. तीन क्रमागत विषम शून्येतर धन संख्यांच्या वर्गांची बेरीज 251 आहे. तर त्या संख्या कोणत्या ?

(1) 5, 7, 9 (2) 3, 5, 7 (3) 2, 3, 5 (4) 7, 9, 11

The sum of the squares of three consecutive odd positive non-zero numbers is 251. The numbers are ________.

(1) 5, 7, 9 (2) 3, 5, 7 (3) 2, 3, 5 (4) 7, 9, 11

---

12. $5+\sqrt{24}$ चे वर्गमूळ किती आहे ?

(1) $1+\sqrt{2}$ (2) $1+\sqrt{3}$ (3) $\sqrt{2}+\sqrt{3}$ (4) $\sqrt{5}+\sqrt{4}$

What is a square root of $5+\sqrt{24}$?

(1) $1+\sqrt{2}$ (2) $1+\sqrt{3}$ (3) $\sqrt{2}+\sqrt{3}$ (4) $\sqrt{5}+\sqrt{4}$

---

13. जर $2^x \times 8^{\frac{1}{5}} = 2^{\frac{1}{5}}$, तर x ची किंमत किती ?

(1) $\frac{1}{5}$ (2) $\frac{-1}{5}$ (3) $\frac{2}{5}$ (4) $\frac{-2}{5}$

If $2^x \times 8^{\frac{1}{5}} = 2^{\frac{1}{5}}$, then x is equal to :

(1) $\frac{1}{5}$ (2) $\frac{-1}{5}$ (3) $\frac{2}{5}$ (4) $\frac{-2}{5}$

---

14. जर A आणि B या दोन संख्यांची सरासरी (मध्य) 20 आहे. B व C यांची सरासरी 19, तसेच C व A ची सरासरी 21 आहे तर A ची किंमत काय ?

(1) 24 (2) 22 (3) 20 (4) 18

Average of two numbers A and B is 20, that of B and C is 19 and of C and A is 21. What is the value of A ?

(1) 24 (2) 22 (3) 20 (4) 18

---

15. जर $2x=3y=4z$, तर $x : y : z = ?$

(1) 6 : 4 : 3 (2) 2 : 3 : 4 (3) 4 : 3 : 2 (4) 3 : 4 : 2

If $2x=3y=4z$, then $x : y : z = ?$

(1) 6 : 4 : 3 (2) 2 : 3 : 4 (3) 4 : 3 : 2 (4) 3 : 4 : 2

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

16. एका संख्येतून 8 वजा करून येणाऱ्या वजाबाकीला 8 ने भागल्यास भागाकार 2 येतो. तर मूळ संख्येतून 4 वजा करून येणाऱ्या संख्येस 4 ने भागले तर भागाकर किती येईल ?

(1) 24 (2) 5 (3) 6 (4) 12

After substracting 8 from a given number and dividing the resultant by 8 we get 2 as a quotient. Now substracting 4 from the original given number and dividing this resultant by 4 what will be the quotient ?

(1) 24 (2) 5 (3) 6 (4) 12

---

17. एका भूमितीय श्रेढीचे पहिले पद 6 आहे व सामान्य गुणोत्तर 2 आहे तर त्याचे 9 वे पद काय असेल ?

(1) 50 (2) 22 (3) 1536 (4) 1236

The first term of a geometric series is 6 and ratio is 2. Find its 9th term.

(1) 50 (2) 22 (3) 1536 (4) 1236

---

18. खालील भागाकाराची किंमत किती ?

$$\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{\ddots}}}}$$

(1) 2 (2) 0 (3) −1 (4) 1

What is the value for the following division ?

$$\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{2-\cfrac{1}{\ddots}}}}$$

(1) 2 (2) 0 (3) −1 (4) 1

---

19. योग्य उत्तर सांगा

$$\frac{1.93\times1.93+1.93\times4.14+2.07\times2.07}{3.86+4.14}$$

(1) 1.93 (2) 1 (3) 2 (4) 2.07

What is the correct answer for the following division ?

$$\frac{1.93\times1.93+1.93\times4.14+2.07\times2.07}{3.86+4.14}$$

(1) 1.93 (2) 1 (3) 2 (4) 2.07

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

20. एक संख्या 45% ने वाढवली तेव्हा तिची किंमत 116 होते तर ती संख्या कोणती ?

(1) 82 (2) 80 (3) 75 (4) 85

If a number is increased by 45% then it becomes 116. What is the number ?

(1) 82 (2) 80 (3) 75 (4) 85

---

21. सुर्यापासून मिळणारी ऊर्जा ही खालील कोणत्या कारणानी होते ?

(1) अणूच्या केन्द्राचे विभाजन करून (2) अणूच्या केन्द्राचे एकत्रीकरण करून

(3) रासायनिक अभिक्रियेमुळे (4) इलेक्ट्रॉनच्या वहनामुळे

What is the energy received from the sun due to ?

(1) Nuclear fission (2) Nuclear fusion

(3) Chemical reaction (4) Motion of electrons

---

22. जलविद्युत प्रकल्पामध्ये ________.

(1) विद्युत ऊर्जा पाण्यातून काढली जाते

(2) साचलेल्या पाण्यातील गतिज ऊर्जेचे रूपांतर विद्युत ऊर्जेत केले जाते.

(3) पाण्याचे रूपांतर वाफेत करून टरबाईनला फिरवून विद्युत निर्मिती केली जाते.

(4) साचलेल्या पाण्यातील स्थितिज ऊर्जेचे रूपांतर विद्युत ऊर्जेत केले जाते.

At Hydroelectric power plant ________.

(1) Electricity is extracted from water

(2) Kinetic energy possessed by stored water is converted into electricity

(3) Water is converted into steam to turn turbines and produce electricity

(4) Potential energy possessed by stored water is converted into electricity

---

23. पुढील वाक्य असे पूर्ण करा जेणेकरून त्यास योग्य अर्थ प्राप्त होईल.

चालू घड्याळातील गुंडाळलेली स्प्रिंग ________.

(1) स्थितिज ऊर्जेचे गतिज ऊर्जेत रूपांतर करते.

(2) गतिज ऊर्जेचे स्थितिज ऊर्जेत रूपांतर करते.

(3) स्थितिज ऊर्जा स्थिर रहाते.

(4) गतिज ऊर्जा स्थिर रहाते.

Complete the following sentence meaningfully.

Winding of a spring in a working clock ________

(1) Converts potential energy to kinetic energy

(2) Converts kinetic energy to potential energy

(3) Potential energy remains constant

(4) Kinetic energy remains constant

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. जोड्या जुळवा.

(I) किरणोत्सारी समस्थानिके		**(II) उपयोग**	
(a)	युरेनियम	(i)	कर्करोगावरील उपचार
(b)	कोबाल्ट	(ii)	गॉयटर वरील उपचार
(c)	आयोडिन	(iii)	अश्मांचे वय
(d)	कार्बन	(iv)	अणुभट्टी

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)

Match the following

(I) Radioactive isotopes		**(II) Applications**	
(a)	Uranium	(i)	Treatment of Cancer
(b)	Cobalt	(ii)	Treatment of Goitre
(c)	Iodine	(iii)	Age of fossils
(d)	Carbon	(iv)	Atomic Reactor

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)

---

25. खालीलपैकी कोणते वाक्य/कोणती वाक्ये **बरोबर** आहेत ?

(A) आदर्श इंधन म्हणजे जास्त उष्मांक

(B) आदर्श इंधन कमी तापमानास पेट घेते

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त वाक्य (A) बरोबर आहे.
(2) फक्त वाक्य (B) बरोबर आहे.
(3) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर आहेत.
(4) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is/are **true** ?

(A) Ideal fuel should have a high calorific value.

(B) Ideal fuel should have low ignition temperature.

Answer options :

(1) Only statement (A) is true.
(2) Only statement (B) is true.
(3) Both (A) and (B) are true.
(4) Neither (A) nor (B) is true.

---

26. ध्वनीलहरींच्या प्रसारणासाठी :

(1) निर्वात पोकळी आवश्यक आहे.

(2) माध्यम (भौतिक वस्तू किंवा पदार्थ) आवश्यक आहे.

(3) माध्यमातील कण ध्वनी स्त्रोतापासून ऐकणाऱ्यापर्यंत प्रवास करतात.

(4) वरीलपैकी काहीही नाही.

In case of propagation of sound waves :

(1) Vacuum is required.

(2) Medium (physical object/matter) is required.

(3) Particles of the medium travel from the source to the listener.

(4) None of the above.

---

27. खालीलपैकी कोणते वाक्य **बरोबर** आहे ?

(A) चुंबकीय क्षेत्र रेषा चुंबकाच्या ध्रुवाजवळ एकत्र येतात.

(B) चुंबकीय क्षेत्र रेषा दक्षिण ध्रुवाजवळ तयार होतात व उत्तर ध्रुवाजवळ संपतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त वाक्य (A) बरोबर आहे. (2) फक्त वाक्य (B) बरोबर आहे.

(3) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर आहेत. (4) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is **true** ?

(A) Magnetic field lines come closer to one another near the poles of the magnet.

(B) Magnetic field lines originate from south pole and end at it's north pole.

Answer options :

(1) Only statement (A) is true (2) Only statement (B) is true

(3) Both (A) and (B) are true (4) Neither (A) nor (B) is true

---

28. खूप उंचावरून प्रवास करणाऱ्या अंतराळवीरास आकाश काळे दिसते, कारण :

(1) खूप उंचावर वातावरण नाही. (2) प्रकाशाचे विकिरण होत नाही.

(3) दोन्ही (1) व (2) सत्य आहेत. (4) वरीलपैकी काहीही नाही.

To an astronaut, at very high altitude the sky appears dark, because :

(1) There is no atmosphere at high altitude.

(2) Scattering of light does not take place.

(3) Both (1) and (2) are correct.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

29. जोड्या लावा.

	यादी - I		यादी - II
(a)	नॅचरल गॅस	(i)	कोळसा
(b)	पेट्रोलियम गॅस	(ii)	ब्युटेन
(c)	फॉसील फ्युअल	(iii)	एनारोबिक डिग्रेडेशन
(d)	बायोगॅस	(iv)	मीथेन

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the following :

	List - I		List - II
(a)	Natural gas	(i)	Coal
(b)	Petroleum gas	(ii)	Butane
(c)	Fossil fuel	(iii)	Anaerobic degradation
(d)	Biogas	(iv)	Methane

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

30. कोणत्या प्रक्रियेत, स्थायूरूप पदार्थाचे द्रवरूप पदार्थात रूपांतर न होता सरळ वायुरूप पदार्थात रूपांतर होते ?

(1) घनीकरण (2) द्रवीकरण (3) वाष्पीभवन (4) संप्लवन

What is the process in which, solid, on heating directly goes into gaseous state without going through liquid state known as ?

(1) Solidification (2) Liquidification (3) Evaporation (4) Sublimation

31. खालीलपैकी कोणत्या एका पदार्थाचा पेट्रोलिअमच्या शुद्धीकरणासाठी वापर केला जातो ?

(1) साबण (2) धुण्याचा सोडा
(3) ब्लीचिंग पावडर (विरंजक चूर्ण) (4) बेकिंग सोडा

Which of the following is used to refine petroleum ?

(1) Soap (2) Washing soda
(3) Bleaching powder (4) Baking soda

32. प्रकाश संश्लेषणाची क्रिया हिरव्या वनस्पतीमधील कोणत्या भागात होते ?
(1) पाने (2) हिरवी खोडे
(3) थोड्या प्रमाणात फुलांमध्ये (4) वरील सर्व

In which part of the green plants, the process of photosynthesis takes place ?
(1) Leaves (2) Green stems
(3) Flowers to a lesser extent (4) All of the above

---

33. खालीलपैकी कोणते वाक्य/कोणती वाक्ये **बरोबर** आहेत ?
(A) इलेक्ट्रॉनस्‌चा प्रवाह ऋण प्रभारीत ध्रुवाकडून धन प्रभारीत ध्रुवाकडे असतो.
(B) इलेक्ट्रॉनच्या प्रवाहाची दिशा विद्युत धारेच्या विरुद्ध असते.

पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त वाक्य (A) बरोबर आहे.
(2) फक्त वाक्य (B) बरोबर आहे.
(3) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर आहेत.
(4) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is/are **true** ?
(A) Flow of electrons is from negative terminal to positive terminal.
(B) Direction of flow of electrons is opposite to the direction of current.

Answer options :
(1) Only statement (A) is true.
(2) Only statement (B) is true.
(3) Both (A) and (B) are true.
(4) Neither (A) nor (B) is true.

---

34. मृगजळ पुढीलपैकी कोणत्या कारणामुळे दिसते ?
(1) प्रकाश किरणांचे संपूर्ण आंतरिक परावर्तन व वातावरणाचे वरच्या दिशेने वक्रीकरण/अपवर्तन
(2) प्रकाश किरणांचे संपूर्ण आंतरिक परावर्तन व वातावरणाचे खालच्या दिशेने वक्रीकरण/अपवर्तन
(3) प्रकाश किरणांचे जमीनीवरून परावर्तन
(4) प्रकाश किरणांचे जमीनीवरून वक्रीकरण/अपवर्तन

A mirage occurs due to :
(1) total internal reflection of light by atmospheric refraction upward.
(2) total internal reflection of light by atmospheric refraction downward.
(3) reflection of light from the ground.
(4) refraction of light from the ground.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. जोड्या लावा.

यादी - I (विद्युत उपकरण)		यादी - II (सामान्यतः पॉवर)	
(a)	रेडिओ संच	(i)	120 W
(b)	टी.व्ही. संच	(ii)	750 W
(c)	फ्रिज	(iii)	80 W
(d)	इलेक्ट्रिक प्रेस (इस्त्री)	(iv)	150 W

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

Match the following :

List - I (Electrical appliances)		List - II (Usual power)	
(a)	Radio set	(i)	120 W
(b)	T.V. Set	(ii)	750 W
(c)	Refrigerator	(iii)	80 W
(d)	Electric Iron	(iv)	150 W

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)

---

36. वनस्पती तेलाचे क्षपण केले की, त्यापासून वनस्पती तूप मिळते. या अभिक्रियेत कोणते उत्प्रेरक कार्य करते ?

(1) मँगनिज आक्साइड (2) रेनी निकेल

(3) कोबाल्ट (4) झिंक

Hydrogenated Oil (vanaspati ghee) is obtained by reducing vegetable oil. What is used as a catalyst in this reaction ?

(1) Manganese oxide (2) Raney nickel

(3) Cobalt (4) Zinc

---

37. खालीलपैकी कोणते वाक्य **बरोबर** आहे ?

(A) कमी विद्युतरोधासाठी कमी लांबीची, जाड तार वापरतात.

(B) जास्त विद्युतरोधासाठी कमी लांबीची, बारीक (thin) तार वापरतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त वाक्य (A) बरोबर आहे. (2) फक्त वाक्य (B) बरोबर आहे.

(3) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर आहेत. (4) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is **true** ?

(A) Short length of a thick wire is used for getting low resistance.

(B) Short length of a thin wire is used for getting high resistance

Answer options :

(1) Only statement (A) is true (2) Only statement (B) is true

(3) Both (A) and (B) are true (4) Neither (A) nor (B) is true

---

38. खालीलपैकी कोणते वाक्य/कोणती वाक्ये **बरोबर** आहेत ?

(A) जास्त वास येणारे द्रव इथाईल मेरकाप्टन एल पी जी मध्ये मिसळण्यात येते.

(B) तो गॅस गळती शोधतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त वाक्य (A) बरोबर आहे. (2) फक्त वाक्य (B) बरोबर आहे.

(3) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर आहेत. (4) दोन्ही वाक्ये (A) व (B) बरोबर नाहीत.

Which of the following statements is/are **true** ?

(A) A strong smelling substance Ethyl mercaptan is added to LPG.

(B) It helps to detect the gas leakage.

Answer options :

(1) Only statement (A) is true. (2) Only statement (B) is true.

(3) Both (A) and (B) are true. (4) Neither (A) nor (B) are true.

---

39. पुढीलपैकी कोणत्या कारणामुळे ध्वनी निर्मिती होते ?

(1) माध्यमातील कणांच्या कंपनामुळे.

(2) माध्यमातील कणांच्या घर्षणामुळे.

(3) माध्यमातील कणांच्या सरळ रेषेतील गतीमुळे.

(4) माध्यमातील कणांच्या परिवलन गतीमुळे.

What results into production of sound ?

(1) Vibrations of the particles of the medium.

(2) Friction of the particles of the medium.

(3) Translational motion of the particles of the medium.

(4) Rotational motion of the particles of the medium.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. कोणता विषाणु तोंडाद्वारे प्रवेश करून चेतासंस्थेवर परिणाम करतो ?

(1) हिपटायटस व्हायरस (2) पोलीओ व्हायरस

(3) एच आय व्ही व्हायरस (4) अँन्टीव्हायरस

Which of the following viruses enters through the mouth and affects the nervous system ?

(1) Hepatitus virus (2) Polio virus (3) HIV-Virus (4) Anti virus

---

41. पुढील दोन विधानांचा विचार करा.

(a) पुर्वी किमान काही ठिकाणी मातृसत्ताक पद्धती होती व स्त्रिया श्रेष्ठ समजल्या जायच्या परंतु नंतर जसा मानवी समाजाचा विकास झाला तसा या परिस्थितीत फरक पडला.

(b) कामाच्या वाटणीची संकल्पना त्यास कारणीभूत आहे.

आता सांगा की -

(1) प्रथम विधान बरोबर परंतु दुसरे प्रथम विधानाकरता कारण नाही.

(2) प्रथम विधान बरोबर व दुसरे प्रथम विधानाकरता कारण आहे.

(3) प्रथम विधान अयोग्य त्यामुळे दुसऱ्याबाबत प्रथमच्या कारणाचा प्रश्न उद्‌भवत नाही.

(4) प्रथम अथवा द्वितीय कोणतेही विधान बरोबर नाही.

Consider the following two statements :

(a) Earlier matriarchal system existed atleast in some areas and women were superior to men, however this position changed with the progress of human civilization.

(b) The concept of division of labour is responsible therefor.

Now state whether :

(1) The first statement is correct but the second statement is not the cause of the first.

(2) The first statement is correct and the second gives its cause.

(3) The first statement itself is incorrect therefore the question of the second being a cause does not arise.

(4) Neither the first nor the second statement is correct.

---

42. ज्योतिबा फुले यांना 'महात्मा' ही पदवी ________ यांनी दिली.

(1) मुंबईचे नागरिक (2) ब्रिटिश सरकार

(3) पुणेकर जनता (4) सातारकर जनता

Jyotiba Phule was honoured with 'Mahatma' by ________.

(1) Citizens of Mumbai (2) British Government

(3) Citizens of Pune (4) Citizens of Satara

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

43. 'हॅम्लेट' या नाटकाचे 'विकार विलासित' या नावाने मराठी भाषांतर कोणी केले ?

(1) वि.दा. सावरकर (2) गोपाळ गणेश आगरकर

(3) महर्षी धोंडो केशव कर्वे (4) विष्णुशास्त्री पंडित

Who has translated the play 'Hamlet' into Marathi as 'Vikar Vilasit' ?

(1) V.D. Savarkar (2) Gopal Ganesh Agarkar

(3) Maharshi Dhondo Keshav Karve (4) Vishnushastri Pandit

---

44. 'मानवजातीसाठी एक धर्म, एक जात, एक ईश्वर' ही घोषणा कोणी दिली ?

(1) सहदरन अय्यपन (2) नारायण गुरू

(3) हृदयनाथ कुंजरू (4) टी.एम. नायर

Who gave the call of 'one religion, one caste, one God for mankind ?

(1) Sahadaran Ayyapan (2) Narayan Guru

(3) Hridaynath Kunjaru (4) T.M. Nair

---

45. बंगाली साहित्यातील 'नील दर्पण' ही रचना कोणत्या साहित्य प्रकारात मोडते ?

(1) कथा (2) कादंबरी (3) काव्य (4) नाटक

To which form of literature does 'Neel Darpan' in Bengali literature belong ?

(1) Story (2) Novel (3) Poetry (4) Play

---

46. श्री नारायण एम. लोखंडे-मजूर चळवळीचे जनक यांच्या बाबत पुढील कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) त्यांनी प्रथम मजूर संघटना-बॉम्बे मिल हँडस् असोशिएशन स्थापन केली.

(2) त्यांना त्यांच्या हिंदू-मुस्लिम दंगांच्या वेळी केलेल्या सलोख्याच्या कामाबाबत राव बहादूर हा किताब बहाल करण्यात आला.

(3) त्यांना "जस्टीस ऑफ पीस" हा पुरस्कार देण्यात आला.

(4) वरील एकही नाही.

Which of the following statements is incorrect about N.M. Lokhande-the father of labour movement ?

(1) He established the first labour union called Bombay Mill Hands Association.

(2) He was awarded the title of 'Rao Bahadur' for his work during Hindu-Muslim riots.

(3) He was awarded with 'Justice of Peace' by the government.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

47. क्रांतीकारकांच्या कार्यक्रमात पुढीलपैकी कशाचा सहभाग नव्हता ?

(1) भारतात शस्त्रास्त्रे तयार करणे. नसल्यास बाहेरून आयात करणे.

(2) श्रीमंतांकडून कोणत्याही मार्गानी पैसे काढणे .

(3) रेल्वे लाईनस् व इतर यातायात साधनांवर हल्ला बोलणे जेणेकरून ब्रिटिश साम्राज्य अडचणीत येईल; की

(4) वरील सर्वाचा त्या कार्यक्रमात सहभाग होता.

What did not form a part of the programme of the revolutionaries ?

(1) To make weapons in India. If not available then to get them from abroad.

(2) To get money from the rich by adopting any method.

(3) To destroy railway lines and other communication so as to cripple the British; or administration.

(4) All the above formed a part of their programme.

---

48. बापूजी अणे यांनी पुसदमध्ये 10 जुलै 1930 रोजी इंग्रजांविरूद्ध विरोध दर्शविण्यास काय केले ?

(1) त्यांनी मीठ तयार केले व सविनय कायदेभंग चळवळीत सहभागी झाले.

(2) त्यांनी मिठाची पाकीटे विकण्यासाठी सभा घेतल्या.

(3) त्यांनी राखीव जंगलातून गवत कापून जंगल कायदा मोडला.

(4) त्यांनी पाश्चात्य कपडे गोळा करून त्यांना आग लावली.

What did Bapuji Ane do in Pusad on 10th July 1930 to protest against the British ?

(1) He made salt and joined civil disobedience movement.

(2) He held public meetings to auction salt packets.

(3) He broke jungle laws by cutting grass from the reserved forest.

(4) He collected foreign clothes and put them on fire.

---

49. ''जन्मठेपेपेक्षा फासावर जाणे मला अधिक आवडेल. माझ्या मायभूमीस स्वतंत्र करण्यासाठी मला पुनर्जन्म मिळावा अशी माझी इच्छा आहे. माझ्या देशाला स्वातंत्र्य मिळेपर्यंत प्रत्येक पुनर्जन्मी स्वातंत्र्यासाठी फाशी जाण्यासारखा दुसरा आनंद नाही''-हे उद्गार कोणाचे ?

(1) भगतसिंग (2) राजगुरु

(3) कर्तारसिंग (4) स्वातंत्र्यवीर सावरकर

"I would like to be hanged till death than be imprisoned for life. I wish to reborn for the freedom of my motherland. And every time would I like to be hanged till the liberation of my Motherland."- Who said it ?

(1) Bhagat Singh (2) Rajguru

(3) Kartar Singh (4) Swatantryavir Sawarkar

---

50. भारतीय मजुरांची प्रातिनिधिक संघटना म्हणून आंतरराष्ट्रीय मजुर संघटनेने कोणत्या संघटनेला मान्यता दिली ?

(1) भारतीय राष्ट्रीय ट्रेड युनियन काँग्रेस
(2) अखिल भारतीय लाल ट्रेड युनियन काँग्रेस
(3) अखिल भारतीय ट्रेड युनियन काँग्रेस
(4) अखिल भारतीय किसान सभा

International Labour Union recognised which Labour Union as a representative of Indian labourers ?

(1) Indian National Trade Union Congress
(2) All India Red Trade Union Congress
(3) All India Trade Union Congress
(4) All India Kisan Sabha

---

51. सशस्त्र क्रांतीकारकांच्या व त्यांच्या कारवायांच्या क्षेत्राच्या जोड्या लावा -

(a)	श्रीधर परांजपे	(i)	हैदराबाद
(b)	डॉ.सिद्धनाथ काणे	(ii)	अमरावती
(c)	दादासाहेब खापर्डे	(iii)	यवतमाळ
(d)	नरहरिपंत घारपुरे	(iv)	वर्धा, नागपूर

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

Match the armed revolutionaries with their areas of operations :

(a)	Shridhar Paranjpe	(i)	Hyderabad
(b)	Dr. Siddhanath Kane	(ii)	Amravati
(c)	Dadasaheb Khaparde	(iii)	Yavatmal
(d)	Narharipant Gharpure	(iv)	Wardha, Nagpur

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

---

52. शिवराम जनाबा कांबळे ज्यांनी सोमवंशीय हितवर्धक सभा 1910 मध्ये आयोजित केली, त्यांच्यावर कोणाचा प्रभाव होता ?

(1) जी.बी. वालंगकर (2) ज्योतिबा फुले
(3) वरील दोघांचाही. (4) वरील कोणाचाही नाही.

Shivram Janaba Kamble who organised Somavanshiya Hitavardhak Conference in 1910 was influenced by :

(1) G.B. Walangkar (2) Jyotiba Phule
(3) Both the above. (4) Neither of the two.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

53. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) सातारा जिल्ह्यात नाना पाटील यांनी पत्री सरकार-समांतर सरकार सुरू केले.
(2) यशवंतराव चव्हाण यांनी चळवळीत भाग घेतला.
(3) प्रभात फेऱ्या व लष्करी कारवाया आयोजित केल्या.
(4) वरील एकही नाही.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) In Satara district Nana Patil formed "Patri Sarkar" - a parallel government.
(2) Yashwantrao Chavan contributed to the movement.
(3) They organised Prabhat Pheris and carried out militant activities.
(4) None of the above.

---

54. जहाल काळात 'केसरी' व 'मराठा' जनजागृतीत आघाडीवर होते. टिळक व आगरकर त्यांच्याशी कसे संबंधित होते ?

(1) त्यांनी 'केसरी' इंग्रजीत व 'मराठा' मराठीत 1881 मध्ये सुरू केले.
(2) आगरकरांनी मराठाचे तर टिळकांनी केसरीचे संपादन केले.
(3) वरील दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
(4) वरील एकही विधान बरोबर नाही.

During the Extremist period 'Kesari' and 'Maratha' were in the forefront in creating social awakening. How were Tilak and Agarkar associated with the two ?

(1) They started 'Kesari' in English and Maratha in Marathi in 1881.
(2) Agarkar edited Maratha and Tilak edited Kesari.
(3) Both the above statements are correct.
(4) Neither of the above statements is correct.

---

55. कोळींच्या संघर्षाबाबत कोणते विधान अयोग्य ठरेल ?

(1) कोळींनी तीन टप्प्यात उठाव केला 1824, 1839 व सुमारे 1845 मध्ये.
(2) कोळी, साधे कोळी व डोंगरी कोळी तसेच सोन कोळी व महादेव कोळीं इत्यादींमध्ये विभागले होते.
(3) इंग्रज कोळींचे उठाव आटोक्यात आणू शकले नाहीत.
(4) वरील एकही नाही.

Which statement would be incorrect about the Kolis and their revolts ?

(1) The Kolis revolted against the British in 3 (three) phases in 1824, 1839 and around 1845.
(2) Kolis were divided between Sadhe Koli and Dongari Koli and between Son Koli, Mahadev Koli etc.
(3) The British could not control the revolt of Kolis.
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

56. वासुदेव बळवंत फडकेबाबत काय खरे नाही ?
(1) त्यांनी स्वत:ची ओळख लपविण्यासाठी दाढी राखली होती व साधूच्या वेषात लोकांत जनजागृती केली.
(2) कौटुम्बिक आर्थिक परिस्थितीमुळे ते इंग्रजी शिक्षण पूर्ण करू शकले नाही व प्रथमत: त्यांनी लष्करात नोकरी केली व तद्नंतर रेल्वेत.
(3) सुरुवातीस रामोशांची त्यांना मदत होती परंतु नंतर रामोश्यांनी त्यांची साथ सोडली.
(4) वरीलपैकी एकही नाही.
What is not true of Vasudev Balwant Phadke ?
(1) He sported a beard to hide his identity and disguised as an ascetic created consciousness among the people.
(2) He could not complete English education due to financial condition of his family and he first worked in the military department and there after in Railways.
(3) He initially worked with Ramoshis who later deserted him.
(4) None of the above.

57. उमाजी नाईकांना अटक करण्याचे इंग्रजांचे प्रयत्न का फसले ?
(1) उमाजींना शासनाच्या सर्व हालचालींची माहिती मिळत होती.
(2) शेतकरी व गावकरी त्यांना उद्युक्त व मदत करीत होते.
(3) वरील दोन्ही विधाने बरोबर.
(4) वरील कोणतेही बरोबर नाही.
Why did the British Government fail in arresting Umaji Naik ?
(1) Umaji got all the information about government activities.
(2) He got stimulation and support from peasants and villagers.
(3) Both the above are correct.
(4) Neither (1) nor (2) is correct.

58. 'गावचा विकास कसा साधावा' हे लोकांना समजावून देण्यासाठी 'ग्रामगीता' हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?
(1) संत तुकाराम (2) संत एकनाथ
(3) राष्ट्र संत तुकडोजी महाराज (4) संत नामदेव
Who wrote the book 'Gramgita' to teach the people, 'how to develop a village' ?
(1) Sant Tukaram (2) Sant Eknath
(3) Rashtra Sant Tukdoji Maharaj (4) Sant Namdev

59. संथाळांचा राग शांत करण्यासाठी ब्रिटिश सरकारने कोणता स्वतंत्र जिल्हा निर्माण केला ?
(1) संथाळ प्रदेश (2) संथाळ प्रांत
(3) संथाळ इलाखा (4) संथाळ परगना
Which separate district was created by the British Government to pacify Santhal ?
(1) Santhal Pradesh (2) Santhal Prant
(3) Santhal Ilakha (4) Santhal Paragana

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

60. बाळ गंगाधर टिळक यांनी डॉ. ॲनी बेझंट यांच्याबरोबर स्थापन केलेल्या होमरूल लीग बाबत काय खरे नाही ?
(1) तिचा उद्देश राष्ट्रीय संघटना वाढविण्याचा आणि त्यांना सशक्त करण्याचा होता.
(2) ब्रिटिशांनी तिला दडपण्याचे ठरविले. वर्तमान पत्रांची मुस्कटदाबी केली.
(3) मवाळांनी व मुस्लीम लीग पुढाऱ्यांनीही तिच्या कार्यक्रमात भाग घेतला.
(4) वरील एकही नाही.
What is not true of the Home Rule League established by Bal Gangadhar Tilak along with Dr. Annie Beasant ?
(1) It aimed at widening the scope of national organisations and also empower them.
(2) The British decided to suppress it. Press was subdued.
(3) The Moderates and Muslim League leaders also attended its activities.
(4) None of the above.

---

61. सन 1927 मध्ये डॉ. बी.आर. आंबेडकरांनी सुरु केलेले 'बहिष्कृत भारत' हे काय होते ?
(1) मासिक (2) दैनिक (3) साप्ताहिक (4) पाक्षिक
What was 'Bahishkrut Bharat' which was started by Dr. B.R. Ambedkar in 1927 ?
(1) Monthly (2) Daily (3) Weekly (4) Fortnightly

---

62. 1857 च्या उठावाचा एक सामाजिक परिणाम कोणता ?
(1) लष्करी व्यवस्थेत बदल झाला.
(2) ईस्ट इंडिया कंपनी सरकारचे राज्य संपुष्टात आले.
(3) नवे उद्योगधंदे व व्यापार पद्धतीत वाढ
(4) हिंदु-मुस्लिम ऐक्याला तडा गेला.
What is one of the social effects of 1857 revolt ?
(1) Change in military organisation
(2) Rule of East India Company came to an end
(3) Growth in new Industries and commerce
(4) Rift in Hindu-Muslim Unity

---

63. भारतीय क्रान्तीकारकांना जपानकडून काय मिळाले ?
(1) प्रेरणा व बॉम्ब बनविण्याची प्रक्रिया.
(2) आर्थिक मदत व शस्त्रास्त्र रसद.
(3) वरील दोन्ही.
(4) वरील एकही नाही.
What did the Indian revolutionaries get from Japan ?
(1) Inspiration and technique of bomb making.
(2) Monetary help and arms supply.
(3) Both the above.
(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

64. सर सय्यद अहमद खान यांनी ________.
(1) काँग्रेसला विरोध केला.
(2) लोकशाही शासन पद्धतीस विरोध दर्शविला.
(3) पाश्चात्य शिक्षणास प्रोत्साहन दिले.
(4) वरील सर्व पर्याय बरोबर आहेत.
Sir Syed Ahmed Khan ________.
(1) Opposed the Congress.
(2) Opposed the democratic government system.
(3) Encouraged the western education.
(4) All the above options are correct.

---

65. राजा राममोहन रॉय यांनी सती पद्धती विरुद्ध जो लढा दिला, त्याबद्दल ''मानवतावादी आणि मानवजातीचा सेवक'' अशी प्रशंसा कोणी केली ?
(1) एम.के.गांधी (2) बी.जी. टिळक (3) लॉर्ड रिपन (4) बेन्थॅम
Who appreciated Raja Rammohan Roy as "humanist and the reformer of human being", because of his struggle against Sati ?
(1) M.K. Gandhi (2) B.G. Tilak (3) Lord Ripon (4) Bentham

---

66. इंग्रजांनी नेहरू रिपोर्टकडे दुर्लक्ष का केले ?
(1) कारण मुस्लीम लीगने त्या अहवालास विरोध केला.
(2) गांधीजी त्या अहवालाशी सहमत नव्हते.
(3) काही काँग्रेस पुढारी अहवालाच्या बाजूने नव्हते.
(4) इंग्रजांच्या मते तो अधिक पुरोगामी होता.
Why did the British neglect the Nehru Report ?
(1) As the Muslim League opposed it.
(2) Gandhiji was not in agreement with it.
(3) Some of the congressmen were not in favour of it.
(4) The British thought that it was too progressive.

---

67. सन 1930 साली नाशिक येथील काळाराम मंदिरात अस्पृश्यांना प्रवेश देण्यासाठी कोणी सत्याग्रह केला ?
(1) सावित्रीबाई फुले (2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
(3) महात्मा फुले (4) महात्मा गांधी
Who did the Satyagraha in 1930 at Nashik to allow the untouchables, an entry in the Kalaram Temple ?
(1) Savitribai Phule (2) Dr. Babasaheb Ambedkar
(3) Mahatma Phule (4) Mahatma Gandhi

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

68. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे कोणत्या गोलमेज परिषदेत उपस्थित होते ?

(A) पहिली गोलमेज परिषद

(B) दुसरी गोलमेज परिषद

(C) तिसरी गोलमेज परिषद

पर्यायी उत्तरे :

(1) (A) फक्त (2) (A) आणि (B) फक्त

(3) (B) आणि (C) फक्त (4) (A), (B), (C)

Dr. Babasaheb Ambedkar had attended which Round Table Conference ?

(A) First Round Table Conference

(B) Second Round Table Conference

(C) Third Round Table Conference

Answer options :

(1) (A) only (2) (A) and (B) only

(3) (B) and (C) only (4) (A), (B), (C)

---

69. फर्ग्युसन कॉलेजचे प्राचार्य म्हणून कोणी काम केले ?

(1) लोकमान्य टिळक (2) गोपाळ गणेश आगरकर

(3) गोपाळ कृष्ण गोखले (4) विष्णुशास्त्री चिपळूणकर

Who has worked as a Principal of Fergusson College ?

(1) Lokmanya Tilak (2) Gopal Ganesh Agarkar

(3) Gopal Krishna Gokhale (4) Vishnushastri Chiplunkar

---

70. गोरखपूर जिल्ह्यातील चौरी चौरा घटनेत 22 पोलीस मरण पावल्यावर काय झाले नाही ?

(1) गांधीजींना धक्का बसला. त्यांनी चळवळ थांबविली.

(2) आम जनता व कॉंग्रेस पुढाऱ्यांना गांधीजींच्या निर्णयाचा राग आला.

(3) इंग्रजांनी गांधीजींना शासन विरोधी कारवायास्तव अटक केली.

(4) वरीलपैकी एकही नाही.

What did the Chauri Chaura incident in Gorakhpur district in which 22 policemen died not result into ?

(1) Gandhiji was shocked. He called off the movement.

(2) The commoners and even the congress leaders were angry of the Gandhijis ; decision.

(3) The British arrested Gandhiji for anti government activities.

(4) None of the above.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांबाबत पुढील 3 विधानांचा विचार करा.
(a) दलितांच्या राजकीय हक्कांसाठी त्यांनी सन 1936 मध्ये स्वतंत्र मजूर पक्षाची स्थापना केली.
(b) त्यांनी म्हंटले होते "जरी मी जन्माने हिंदू असलो तरी मरताना हिंदू राहणार नाही".
(c) ते त्याच वर्षी निवर्तले ज्या वर्षी त्यांनी बुद्ध धर्म स्वीकारला.
वरील कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)
Consider the following three statements about Dr. Babasaheb Ambedkar :
(a) He formed Independent Labour Party in 1936 for the political rights of Dalits.
(b) He said "though he was a born Hindu he will not die a Hindu".
(c) He died in the same year in which he embraced Buddhism.
Which of the above statements are correct ?
(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

72. खालील दोन विधानांचा विचार करा.
(a) सेवाग्राम आश्रमचे प्रोफेसर भनसाली दि. 1 नोव्हेम्बर 1942 रोजी दिल्लीला गेले व बापूजी अणेंना भेटले.
(b) त्यांना चिमूर येथे अत्याचार झालेल्या स्त्रियांकरता न्याय हवा होता.
आता सांगा की -
(1) दोन्ही विधाने खरी आहेत व (b) हे (a) चे कारण आहे.
(2) दोन्ही विधाने खरी आहेत परंतु (b) हे (a) चे कारण नाही.
(3) विधान (a) बरोबर आहे परंतु (b) नाही.
(4) दोन्हीतील कोणतेच विधान बरोबर नाही.
Consider the following two statements :
(a) Prof Bhansali from Sevagram Ashram went to Delhi and met Bapuji Ane on 1st November 1942.
(b) He wanted justice for female victims of Chimur.
Now state whether :
(1) Both the statements are true and (b) is the cause for (a).
(2) Both the statements are true but (b) is not the cause for (a).
(3) Statement (a) is correct but not (b).
(4) Neither the statement (a) is correct nor (b).

---

73. सन 1858 च्या राणीच्या जाहीरनाम्यानुसार कोणत्या धोरणाचा अंत करण्यात आला ?
(1) विस्तारवादी (2) साम्राज्यवादी (3) वसाहतवादी (4) दहशतवादी
Which policy was discarded by the Queen's manifesto in 1858 ?
(1) Expansionist (2) Imperialist (3) Colonialist (4) Terrorist

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

74. पुणे, ठाणे, धारवाड व मुंबई येथे पसरलेला दारूबंदी कार्यक्रम का आवरता घेण्यात आला ?
(1) कारण त्या कार्यक्रमात गांधीजी आणि काँग्रेसचा सहभाग नव्हता.
(2) कारण त्यात भारतीय मुसलमान सहभागी झाले नाहीत.
(3) कारण गांधीजींना तुरूंगात टाकण्यात आले.
(4) कारण आकारलेला दंड अधिक होता.
Why was the liquor Prohibition Programme launched in Pune, Thane, Dharwad and Mumbai called off ?
(1) As it was not supported by Gandhiji and the congress.
(2) As it was not supported by Indian Muslims.
(3) As Gandhiji was put behind bars.
(4) As the fines imposed were heavy.

---

75. खालील दोन विधाने पहा.
(a) फॅक्टरी ॲक्ट 1881 हा तसा कडक होता.
(b) फॅक्टरी ॲक्टस् 1881, 1892 व 1948 हे त्या घटकांना लागू केले गेले ज्यात कामगारांची संख्या उत्तरोत्तर कमी होत गेली.

पर्यायी उत्तरे :
(1) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत. (2) एकही विधान बरोबर नाही.
(3) विधान (a) बरोबर आहे (b) नाही. (4) विधान (b) बरोबर आहे (a) नाही.
Consider the following two statements :
(a) The Factory Act 1881 was rather strict.
(b) The Factory Act 1881, 1892 and 1948 were made applicable to units employing less and less workers progressively

Answer options :
(1) Both the statements are correct. (2) Neither of the statements is correct.
(3) Statement (a) is correct (b) is not. (4) Statement (b) is correct (a) is not.

---

76. भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील मवाळ काळाबाबत आपण काय म्हणाल ?
(1) मवाळांच्या आवेदनांबाबत ब्रिटिशांची थोडेसे द्यावयाचे व बहुतांशी नाकारावयाचे अशी नीती होती.
(2) मवाळांच्या मते ब्रिटिशांची उच्च पदी नेमणूक राजकीयदृष्ट्या, आर्थिकदृष्ट्या व नीतीमत्तेच्या दृष्टीकोणातून अयोग्य होती.
(3) ब्रिटिशांनी मवाळांकडे दुर्लक्ष केले कारण मवाळांना जनआधार नव्हता.
(4) वरील एकही विधान अयोग्य नाही.
What would you say of the Moderate Period of the Indian National Movement ?
(1) Regarding the petitions of the Moderates the British policy was to give little and deny most.
(2) The Moderates thought that it was politically, economically and morally incorrect to appoint British on high posts.
(3) The British neglected them as they did not have the support of the people.
(4) None of the above statements is incorrect.

---

77. एम.डी. कर्वे यांना मुंबई विद्यापीठाने कोणती सन्मानदर्शक पदवी बहाल केली ?

(1) एल.एल.बी. (2) एल.एल.डी. (3) डी.लिट. (4) पिएच.डी.

Which degree was awarded to M.D. Karve by the Mumbai University ?

(1) L.L.B. (2) L.L.D. (3) D.Lit (4) Ph.D.

---

78. उमाजी नाईकला पकडण्याचे इंग्रजांचे कोणते उपाय निरर्थक ठरले ?

(1) त्यांना पकडण्यास जाहीर केलेले रु. 100, रु. 1200 रु. 5000 चे बक्षीस!

(2) त्यांना मदत करणाऱ्यास जाहीर केलेली देहदंडाची शिक्षा!

(3) विविध संवेदनशील क्षेत्रात उभे केलेले नाक्यांचे जाळे!

(4) वरील सर्व.

Which attempts of the British proved a failure in arresting Umaji Naik ?

(1) A prize of Rs. 100 / Rs. 1200 / Rs. 5000 announced to assist in arresting him.

(2) A threat that if anybody is found assisting him would be executed.

(3) The checkposts set up at various sensitive areas.

(4) All the above.

---

79. आदिवासी चळवळीच्या संदर्भात पुढील कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) शामराव व गोदावरी परुळेकर यांनी वारळींच्या उन्नतीसाठी बरेच परीश्रम घेतले.

(2) बाळासाहेब खेर यांनी आपले कार्य हिंदू सेवा समाजाची स्थापना करून सुरू केले.

(3) ताराबाई मोडक यांनी ठाणे जिल्ह्यात कोसबाड येथे काम केले.

(4) अनुताई वाघ यांनी ताराबाई मोडक यांच्याकडून प्रेरणा घेतली.

Which of the following statements is incorrect in respect of the Adivasi Movement ?

(1) Shamrao and Godavari Parulekar worked hard for the upliftment of Warlis.

(2) Balasaheb Kher started his work by founding Hindu Seva Samaj.

(3) Tarabai Modak worked at Kosbad in Thane district.

(4) Anutai Wagh took inspiration from Tarabai Modak.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

80. जोड्या लावा.

(a)	पहिली कापड गिरणी	(i)	1911
(b)	पहिली ताग गिरणी	(ii)	1853
(c)	पहिला लोखंड कारखाना	(iii)	1855
(d)	पहिला रेल्वे मार्ग	(iv)	1854

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

Match the pairs :

(a)	First Cotton textile mill	(i)	1911
(b)	First Jute factory	(ii)	1853
(c)	First Iron Industry	(iii)	1855
(d)	First railway track	(iv)	1854

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

---

81. जोड्या लावा.

	यादी - I (राष्ट्रीय महामार्ग)		**यादी - II (महामार्ग क्रमांक)**
(a)	मुंबई-आग्रा	(i)	NH - 4
(b)	मुंबई-पुणे-बेंगलोर	(ii)	NH - 17
(c)	पुणे-नासिक रोड	(iii)	NH - 3
(d)	मुंबई-कोकण-गोवा	(iv)	NH - 50

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following :

	List - I (National Highway)		**List - II (Highway No.)**
(a)	Mumbai - Agra	(i)	NH-4
(b)	Mumbai-Pune-Bangalore	(ii)	NH-17
(c)	Pune-Nashik Road	(iii)	NH-3
(d)	Mumbai - Kokan - Goa	(iv)	NH-50

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

---

82. मुंबईतील खालीलपैकी कोणत्या उपनगराला 'गॅस चेंबर' असे म्हटले जाते ?

(1) दादर (2) चेंबूर (3) भायखळा (4) परेल

Which of the following sub-urban areas of Mumbai is called as a gas chamber ?

(1) Dadar (2) Chembur (3) Byculla (4) Parel

83. जोड्या लावा.

	यादी - I (पिके)		यादी - II (प्रमुख सुधारित जाती)
(a)	गहू	(i)	सुवर्णा
(b)	ज्वारी	(ii)	बन्सी
(c)	तांदूळ	(iii)	लक्ष्मी
(d)	कापूस	(iv)	चिनोर

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

Match the following :

	List - I (Crops)		List-II (main hybrid varieties)
(a)	Wheat	(i)	Suvarna
(b)	Jawar	(ii)	Bansi
(c)	Rice	(iii)	Laxmi
(d)	Cotton	(iv)	Chinor

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

84. कोणता त्रिभूजप्रदेश हरित त्रिभूजप्रदेश म्हणून ओळखला जातो ?

(1) महानदी त्रिभूजप्रदेश (2) गोदावरी त्रिभूजप्रदेश

(3) कृष्णा त्रिभूजप्रदेश (4) गंगा-ब्रह्मपुत्रा त्रिभूजप्रदेश

Which delta is known as the Green Delta ?

(1) Mahanadi Delta (2) Godavari Delta

(3) Krishna Delta (4) Ganga-Brahmaputra Delta

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

85. पहाटे 3.00 वाजता लंडन येथून प्रसारीत होणारी बातमी अलाहाबाद (82° 30' पूर्व रेखावृत्त) येथे किती वाजता ऐकायला येईल?

(1) रात्री 8.30 वाजता (2) सकाळी 9.30 वाजता

(3) सकाळी 7.30 वाजता (4) सकाळी 8.30 वाजता

If the news is broadcast from London at 3.00 AM, at what time will it be heard at Allahabad (82° 30' East longitude) ?

(1) 8.30 PM (2) 9.30 AM (3) 7.30 AM (4) 8.30 AM

---

86. जोड्या लावा.

	ठिकाण		ऐतिहासिक वैशिष्ट्ये
(a)	पैठण	(i)	'सिल्हारा' राजघराण्याची राजधानी
(b)	कल्याण	(ii)	शालिवाहन राजाची राजधानी
(c)	अचलपूर	(iii)	11 व्या शतकात चालुक्यांची राजधानी
(d)	कोल्हापूर	(iv)	राष्ट्रकुटांची राजधानी

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the following :

	Place		Historical Significance
(a)	Paithan	(i)	Capital of 'Silhara' Kings
(b)	Kalyan	(ii)	Capital of 'Shalivahan' Kings
(c)	Achalpur	(iii)	Capital of Chalukyas in 11th century
(d)	Kolhapur	(iv)	Capital of Rashtrakutas

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

---

87. कापसाचे दर हेक्टरी उत्पादन सर्वात जास्त असलेला जिल्हा कोणता?

(1) यवतमाळ (2) अमरावती (3) पुणे (4) जळगाव

Which is the district known for the highest per hectare production of cotton ?

(1) Yeotmal (2) Amravati (3) Pune (4) Jalgaon

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

88. नर्मदा व महानदीमध्ये खालीलपैकी कोणत्या रांगा जलविभाजक आहे ?
(1) सातपुडा-महादेव (2) सातपुडा-मैकल (3) फक्त मैकल (4) फक्त महादेव
Which of the following ranges, form a water divide between Narmada and Mahanadi ?
(1) Satpuda and Mahadev (2) Satpuda and Maikal
(3) Only Maikal (4) Only Mahadev

89. प्राचीन ग्रंथामध्ये मुशक, आळूक, कुपक अशी नावे असलेला खालीलपैकी कोणता प्रदेश आहे ?
(1) कोकण (2) खानदेश (3) विदर्भ (4) मराठवाडा
In ancient literature which of the following regions is named as Mushak, Aaluk, Kupak ?
(1) Konkan (2) Khandesh (3) Vidarbha (4) Marathwada

90. आशियातील सर्वात मोठे कृषी विश्वविद्यालय कोठे आहे ?
(1) हिस्सार (2) पुणे (3) राहूरी (4) दापोली
Where is the Asia's biggest Agricultural University located ?
(1) Hissar (2) Pune (3) Rahuri (4) Dapoli

91. उत्तरेकडून दक्षिणेकडे खालीलपैकी कोणत्या नद्यांच्या खोऱ्यांचा क्रम **बरोबर** आहे ?
(1) तापी, गोदावरी, सीना, भिमा, कृष्णा (2) तापी, गोदावरी, सीना, कृष्णा, भिमा
(3) भिमा, गोदावरी, तापी, कृष्णा, सीना (4) तापी, सीना, गोदावरी, कृष्णा, भिमा
From North to South, which of the following sequences of river basins is **correct** ?
(1) Tapi, Godavari, Sina, Bhima, Krishna
(2) Tapi, Godavari, Sina, Krishna, Bhima
(3) Bhima, Godavari, Tapi, Krishna, Sina
(4) Tapi, Sina, Godavari, Krishna, Bhima

92. पुढील वाक्य योग्यरित्या पूर्ण करावे.
गोंडवाना हा एक मोठा भूभाग होता. त्या अंतर्गत असलेला भूभाग ________.
(1) दक्षिण अमेरिका, आफ्रीका, युरोप, अंटार्क्टिका
(2) भारत, ऑस्ट्रेलिया, आफ्रीका, दक्षिण अमेरिका, अंटार्क्टिका
(3) उत्तर अमेरिका, दक्षिण अमेरिका, युरोप, ऑस्ट्रेलिया
(4) भारत, ऑस्ट्रेलिया, आफ्रीका, उत्तर अमेरिका, दक्षिण अमेरिका
Complete the following sentence appropriately.
The Gondwana land was a single landmass that included :
(1) South America, Africa, Europe, Antarctica
(2) India, Australia, Africa, South America, Antarctica
(3) North America, South America, Europe, Australia
(4) India, Australia, Africa, North America and South America

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

93. खालीलपैकी पर्जन्यविषयक कोणती प्रमुख समस्या महाराष्ट्राला भेडसावते ?
(1) स्थलीय विविधता (2) कालीय विविधता
(3) स्थल-कालीय विविधता (4) यापैकी नाही
Which of the following main problems concerned with rainfall the state of Maharashtra faces ?
(1) Spatial diversity (2) Temporal diversity
(3) Spatio-temporal diversity (4) None of these

---

94. बांधकामात उपयोगी पडणारा बेसॉल्ट खालीलपैकी कोणते विभाग सोडून इतरत्र आढळतो ?
(1) पूर्व विदर्भ व कोकण (2) उत्तर कोकण व दक्षिण मराठवाडा
(3) पश्चिम मराठवाडा व खानदेश (4) उत्तर कोकण व खानदेश
Which of the following regions is known for non-occurrence of basalt used in construction ?
(1) Eastern Vidarbha and Konkan
(2) North Konkan and Southern Marathwada
(3) Western Marathwada and Khandesh
(4) North Konkan and Khandesh

---

95. राजस्थानमधील अंशतः शुष्क प्रदेशास काय म्हणतात ?
(1) बागर (2) घग्गर (3) बांगर (4) खादर
What is the semi arid region of Rajasthan called as ?
(1) Bagar (2) Ghaggar (3) Bangar (4) Khadar

---

96. खालीलपैकी कोणत्या उद्योगामुळे सर्वाधिक लोकांना रोजगार उपलब्ध होतो ?
(1) लोह-पोलाद उद्योग (2) सूती कापड उद्योग
(3) साखर कारखाना (4) जहाज-बांधणी उद्योग
Which of the following industries provides jobs to the maximum number of people ?
(1) Iron and Steel Industry (2) Cotton Textile Industry
(3) Sugar Factory (4) Ship-building Industry

---

97. ताजमहलच्या बांधकामासाठी संगमरवर कोठून आणला गेला ?
(1) जोधपूर (2) उदयपूर (3) मकराना (4) जबलपूर
Where from was the marble used in the construction of Taj Mahal brought ?
(1) Jodhpur (2) Udaipur (3) Makrana (4) Jabalpur

---

98. खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणाचे ऐतिहासिक नाव 'मोमिनाबाद' असे होते ?
(1) परळी-वैजनाथ (2) पैठण (3) बीड (4) अंबेजोगाई
Which of the following places was known as 'Mominabad' in olden days ?
(1) Parali-Vaijnath (2) Paithan (3) Beed (4) Ambejogai

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

99. महाराष्ट्रातील कोणत्या भागात बेसॉल्ट खडकाची जाडी सर्वात जास्त आहे ?

(1) दक्षिणेकडील (2) पश्चिमेकडील (3) मध्यभाग (4) उत्तरेकडील

In which part of Maharashtra basalt has the maximum thickness ?

(1) Southern (2) Western (3) Central (4) Northern

---

100. खालीलपैकी कोणते वाक्य **बरोबर** आहे ?

(1) भारतात साक्षरतेचे प्रमाण पुरुषांपेक्षा स्त्रियांत जास्त आहे.

(2) अंदमान-निकोबार येथे साक्षरतेचे प्रमाण सर्वात कमी आहे.

(3) भारतात साक्षरता कमी होत आहे.

(4) वरील एकही नाही.

Which of the following sentences is **correct** ?

(1) In India literacy rate is higher in Females than in Males.

(2) Andaman - Nicober has the lowest literacy rate.

(3) Literacy is decreasing in India.

(4) None of the above.

---

101. खालीलपैकी कोणती भारतीय नियोजनाची आर्थिक उद्दीष्ट्ये आहेत ?

(a) महत्तम उत्पादन

(b) संतुलित विकास

(c) देश आत्मनिर्भर

(d) आर्थिक उदारीकरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) फक्त (a) व (b) (3) फक्त (b) व (c) (4) (a), (b), (c), (d)

Which of the following are the economic objectives of Indian Planning ?

(a) Maximum production

(b) Balanced development

(c) Self-reliance

(d) Economic liberalization

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) Only (a), (b) (3) Only (b), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

102. महालनोबिस यांनी तयार केलेल्या व्यूहरचनेनुसार खालील क्षेत्रावर भर देण्यात आला :
(a) सार्वजनिक क्षेत्र
(b) मूलभूत उद्योग क्षेत्र
(c) आयात-प्रतिस्थापन उद्योग
(d) लघु व कुटीर उद्योग

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (c), (d) (4) (a), (b), (c), (d)

Emphasis was given on the following fields as per the strategy prepared by Mahalnobis.
(a) Government sector
(b) Fundamental industry sector
(c) Import-substitution industry
(d) Small scale and Cottage industry

Answer options :

(1) (a), (c) (2) (b), (d) (3) (c), (d) (4) (a), (b), (c), (d)

---

103. योग्य जोड्या जुळवा.

	(पंचवार्षिक योजना)		**(जी व्यूव्हरचना/प्रतिमान स्विकारण्यात आले)**
(a)	1 ली योजना	(i)	उदारीकरण, खाजगीकरण व जागतिकीकरण प्रतिमान
(b)	2 री योजना	(ii)	हॅरॉड, डोमर प्रतिमान
(c)	8 वी योजना	(iii)	महालनोबिस प्रतिमान
(d)	11 वी योजना	(iv)	पुरा प्रतिमान

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

	(Five year plans)		**(Strategy used in plan period)**
(a)	1st five year plan	(i)	Liberalisation, Privatisation and Globalisation Model
(b)	2nd five year plan	(ii)	Harrod, Domar Model
(c)	8th five year plan	(iii)	Mahalnobis Model
(d)	11th five year plan	(iv)	PURA (Providing Urban Amenities in Rural Areas) Model

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

---

104. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(A) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे उद्‌दिष्ट 'जलद आणि सर्वसमावेशी वृद्धी' होते.

(B) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे उद्‌दिष्ट 'अधिक आणि संतुलित वृद्धी' होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (A) बरोबर (2) फक्त (B) बरोबर

(3) दोन्ही (A) आणि (B) बरोबर (4) दोन्ही (A) आणि (B) बरोबर नाहीत

Which one of the following statements is **true** ?

(A) The objective of the Eleventh Plan was 'faster and inclusive growth'.

(B) The objective of the Eleventh Plan was 'greater and balanced growth'.

Answer options :

(1) Only (A) is true (2) Only (B) is true

(3) Both (A) and (B) are true (4) Both (A) and (B) are not true

---

105. 12 व्या योजनेच्या संदर्भात पुढील कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(a) योजनेचा कालावधी : 1 एप्रिल 2012 ते 31 मार्च 2017.

(b) नियोजनाचे दोन मसुदे, 9% विकास दर आणि 9.5% विकास दर विचारात घेवून ठरविले आहेत.

(c) औद्योगिक विकासाचा दर 9.6% आणि 10.9%.

(d) शेती उत्पादन वाढीचा दर 5.0% आणि 5.5%.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (c) आणि (d)

(3) वरील सर्व (4) फक्त (a), (b), (c)

Which of the following statements are true while considering the 12th Plan ?

(a) Plan period : 1st April 2012 to 31st March 2017

(b) Considering growth rate 9% and 9.5%, two proposals were prepared.

(c) Industrial growth rate decided 9.6% and 10.9%

(d) Agricultural growth rate decided 5.0% and 5.5%

Answer options :

(1) Only (a) and (b) (2) Only (c) and (d)

(3) All the above (4) Only (a), (b), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

106. खालीलपैकी कोणती अकराव्या पंचवार्षिक योजनेची उद्दीष्ट्ये समजता येतील ?
(a) संपूर्ण देशाकरिता सकलदेशीय उत्पादन (G.D.P.) 9% पर्यंत नेणे.
(b) दुर्बल घटकांकरिता अन्न व पौष्टिक आहाराची व्यवस्था करणे.
(c) सकल देशी उत्पादन (G.D.P.) 8% पर्यंत नेणे.
(d) दरडोई सकल देशी उत्पादनात (G.D.P.) वार्षिक वृद्धी 7.6% व्हावी.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b), (c) (2) (a), (d) (3) (b), (c) (4) (a), (b), (c), (d)
Among the following, which were the objectives of the 11th Five Year Plan ?
(a) To increase Gross Domestic Product (G.D.P.) of the whole country to 9%.
(b) To provide food and nutrition to poor people.
(c) To take Gross Domestic Product (G.D.P.) to 8%.
(d) To increase yearly per capita G.D.P. to 7.6%.
Answer options :
(1) (a), (b), (c) (2) (a), (d) (3) (b), (c) (4) (a), (b), (c), (d)

107. सरपंच समितीचे पदसिद्ध सचिव कोण असतात ?
(1) विस्तार अधिकारी (2) सभापती
(3) उपसभापती (4) गटविकास अधिकारी
Who is the Ex-Officio Secretary of the Sarapanch Samiti ?
(1) Extension Officer (2) Chairman
(3) Dy. Chairman (4) Block Development Officer

108. राज्य लोकसेवा आयोग प्राय: कोणती भूमिका बजावतो ?
(1) अभिनिर्णयी (2) समुपदेशक (3) नियामक (4) शैक्षणिक
What is the chief role of the State Public Service Commission ?
(1) Adjudicatory (2) Advisory (3) Regulatory (4) Educational

109. उच्च न्यायालयाविषयीची कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?
(a) त्यांचे प्राधिलेख-अधिकारक्षेत्र सर्वोच्च न्यायालयापेक्षा अधिक व्यापक असते.
(b) ती अभिलेखाची न्यायालये असतात.
(c) त्यांना प्राथमिक अधिकारक्षेत्र नसते.
(d) त्यांचे निर्णय दुय्यम न्यायालयांवर बंधनकारक असतात.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b), (c) आणि (d) (3) (a), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)
Which of the following statements regarding High Courts are **correct** ?
(a) Their writ jurisdiction is wider than that of the Supreme Court.
(b) They are courts of record.
(c) They do not have a primary jurisdiction.
(d) Their decisions are binding on subordinate courts.
Answer options :
(1) (a), (b) and (c) (2) (b), (c) and (d) (3) (a), (c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

110. योग्य जोड्या जुळवा.

(a)	काँग्रेस	(i)	मुथाई-चेट्टीयार
(b)	हिंदूमहासभा	(ii)	डॉ. बी.आर. आंबेडकर
(c)	शेड्युल्ड कास्ट फेडरेशन	(iii)	अबुल कलाम आझाद
(d)	जस्टीस पार्टी	(iv)	शामाप्रसाद मुखर्जी
		(v)	बॅ. जयकर

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(v)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(4)	(v)	(iv)	(ii)	(i)

Match the following :

(a)	Congress	(i)	Muthai Chettiyar
(b)	Hindu Maha Sabha	(ii)	Dr. B.R. Ambedkar
(c)	Scheduled Caste Federation	(iii)	Abul Kalam Azad
(d)	Justice Party	(iv)	Shamaprasad Mukherjee
		(v)	Barrister Jaykar

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(v)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(4)	(v)	(iv)	(ii)	(i)

---

111. खालीलपैकी कोणत्या व्यक्तीला पदावरून दूर करतांना महाभियोग पद्धत वापरली जात नाही ?

(1) राष्ट्रपती (2) राज्यपाल

(3) मुख्य निवडणूक आयुक्त (4) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश

Which of the following persons can't be removed from his post by using Impeachment Method ?

(1) President (2) Governor

(3) Chief Election Commissioner (4) Supreme Court Judge

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

112. चुकीचे विधान ओळखा.

(a) स्थानिक स्वराज्य संस्थेत 33% महिलांना आरक्षण देणारे महाराष्ट्र पहिल्या क्रमांकाचे राज्य होय.

(b) महिलांना 50% आरक्षण देणारे केरळ हे पहिल्या क्रमांकाचे राज्य होय.

(c) 73 वी घटनादुरुस्ती ही स्थानिक स्वराज्य संस्थेसाठी मंजूर करण्यात आली आहे.

(d) 73 वी घटनादुरुस्ती ही 1995 मध्ये मंजूर करण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c), (d) (2) (b), (c) (3) (d) (4) (a), (b)

Choose the wrong alternative :

(a) Maharashtra is the first state to grant 33% reservation to women in Panchayat Raj.

(b) Kerala is the first state in India to grant 50% reservation to women.

(c) 73rd amendment serves the local Self Government.

(d) 73rd amendment was enacted in 1995.

Answer options :

(1) (c), (d) (2) (b), (c) (3) (d) (4) (a), (b)

---

113. ग्रामसभेच्या बैठकांबाबतच्या खालील विधानांचा विचार करा :

(a) एका आर्थिक वर्षात कमीत कमी चार बैठका घेणे.

(b) दोन बैठकी दरम्यान जास्तीत जास्त चार महिन्यांचे अंतर.

(c) सरपंच व त्याच्या अनुपस्थितीत उपसरपंच बैठक बोलावू शकतो.

(d) ग्रामसभेच्या बैठकी आधी स्त्री सभासदांची बैठक घेणे.

बरोबर असलेल्या विधानांची निवड करा.

(1) केवळ (a) बरोबर आहे. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत. (4) सर्व बरोबर आहेत.

Consider the following statements about meetings of Gram Sabha :

(a) At least four meetings to be conducted in a financial year.

(b) Maximum gap between the two meetings to be of four months.

(c) Sarpanch and in his absence Upsarpanch can convene a meeting.

(d) A meeting of women members to be conducted before Gram Sabha meeting

Choose the right combination of correct statements :

(1) (a) alone is correct. (2) (a) and (b) are correct.

(3) (a), (b) and (c) are correct. (4) All are correct.

---

114. कोणत्या अल्पसंख्यांक समाजाला घटना परिषदेत विशेष प्रतिनिधित्व देण्यात आले ?

(1) शीख (2) ख्रिश्चन

(3) अनुसूचित जाती (4) अनुसूचित जमाती

Which of the minority communities was given special representation in the Constituent Assembly ?

(1) Sikhs (2) Christians

(3) Scheduled Castes (4) Scheduled Tribes

---

115. राष्ट्रपती खालील कोणत्या परिस्थितीत आणीबाणी घोषित करतात ?

(a) बाह्य (परकीय) आक्रमण

(b) अंतर्गत कलह

(c) राज्यात राज्यकारभार चालविण्यात अपयश

(d) आर्थिक कलह

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (c) आणि (d) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (d)

Under which of the following circumstances, can the President declare an emergency ?

(a) External aggression

(b) Internal disturbances

(c) Failure of the constitutional machinery in the state.

(d) Financial Crisis

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (d) (3) (b), (c) and (d) (4) (a), (b) and (d)

---

116. सरपंच पदासंदर्भात कोणते वैशिष्ट्य गैरलागू ठरते ?

(1) निवडणूक (2) अनुसूचित जातींसाठी आरक्षण

(3) प्रत्यावाहन (4) स्त्रियांसाठी आरक्षण

Which of the following attributes does not apply to the post of Sarpanch ?

(1) Election (2) Reservation for scheduled castes

(3) Recall (4) Reservation for women

---

117. 'क्ष' या ब्रिटिश महिलेस खालीलपैकी कोणत्या कारणाने भारतीय नागरिकत्त्व मिळेल ?

(1) ती पुणे विद्यापीठात प्राध्यापिका आहे.

(2) तिने भारतीय पुरुषाशी विवाह केला आहे.

(3) ती भारतात ब्रिटिश शिष्टमंडळासह आली आहे.

(4) ती ब्रिटिश वकिलातीत नोकरी करीत आहे.

Which of the following alternatives would enable a British woman '*x*' to obtain Indian citizenship ?

(1) She is a lecturer in Pune University.

(2) She has married an Indian male.

(3) She is representing a British delegation in India.

(4) She is employed in British embassy.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

118. राज्यनितीच्या मार्गदर्शक तत्त्वांच्या संदर्भात कोणते गुणवैशिष्ट्य गैरलागू ठरते ?

(1) मूलभूत अधिकारांशी अनुरुप

(2) न्यायालयीन निर्णय योग्य

(3) परिवर्तनीय

(4) कल्याणप्रद

The Directive Principles of state policy are not :

(1) Compatible with Fundamental Rights

(2) Justiciable

(3) Amendable

(4) Welfare - Oriented

---

119. 'महाराष्ट्र ग्राम पंचायत अधिनियम 1958' नुसार पंचायतीच्या विसर्जनाबाबत खालील विधानापैकी कोणते बरोबर नाही ?

(1) अधिकारांचे उल्लंघन किंवा दुरुपयोग (2) कर्तव्य पार पाडण्यात सक्षम नसणे

(3) कर लागू करण्यात कसूर (4) वरील एकही नाही

Which one of the following statements is not correct about the dissolution of Panchayat as per 'Maharashtra Gram Panchayat Act, 1958 ?

(1) Violation or misuse of powers (2) Inability to perform duties

(3) Faulting in levying of taxes (4) None of the above

---

120. ग्रामपंचायतीस आपली भूमिका परिणामकारकरित्या बजावता यावी यासाठी ग्रामसभा कोणत्या बाबतीत योगदान करते ?

(1) अर्थसहाय्य (2) सुरक्षा

(3) पायाभूत सुविधा (4) उत्तरदायित्वाची हमी

What is the contribution of the Gram Sabha for effective functioning of the Gram Panchayat ?

(1) Financial assistance (2) Security

(3) Infrastructure (4) Ensuring accountability

---

121. योग्य जोड्या जुळवा.

	I		II
(a)	राजकीय तत्वे	(i)	रोजगाराची उपलब्धता
(b)	सामाजिक तत्वे	(ii)	शांततापूर्ण सह अस्तित्व
(c)	आर्थिक तत्वे	(iii)	ग्रामपंचायतीचे संघटन
(d)	आंतर्राष्ट्रीय तत्वे	(iv)	14 वर्षाखालील बालकांना सक्तीचे व मोफत शिक्षण

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the following :

	I		II
(a)	Political Principles	(i)	Provision of employment
(b)	Social Principles	(ii)	Peaceful co-existence
(c)	Economic Principles	(iii)	Organising Village Panchayat
(d)	International Principles	(iv)	Free and compulsory education to the children below the age of fourteen years.

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

---

122. भारतीय राज्यघटनेच्या स्रोताबाबतच्या खालील विधानांचा विचार करा :

(a) संसदीय लोकशाही = ब्रिटिश राज्यघटना.

(b) संघराज्य = अमेरिकेची राज्यघटना.

(c) मार्गदर्शक तत्त्वे = आयर्लंडची राज्यघटना.

(d) सामायिक सूची = ऑस्ट्रेलियाची राज्यघटना.

आता बरोबर असलेल्या विधानांची निवड करा.

(1) (a) एकमेव बरोबर आहे. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत. (4) सर्व बरोबर आहेत.

Consider the following statements about the sources of Indian Constitution :

(a) Parliamentary Democracy = British Constitution

(b) Federal State = American Constitution.

(c) Directive Principles = Constitution of Ireland.

(d) Concurrent List = Constitution of Australia.

Now choose the right combination of correct statements :

(1) (a) alone is correct. (2) (a) and (b) are correct.

(3) (a), (b) and (c) are correct. (4) All are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

123. जोड्या लावा.

(a) संघ सूची (i) दीपगृहे
(b) राज्य सूची (ii) शिक्षण
(c) समवर्ती सूची (iii) कारागृहे

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

Match the columns :

(a) Union list (i) Lighthouses
(b) State list (ii) Education
(c) Concurrent list (iii) Prisons

	(a)	(b)	(c)
(1)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(ii)	(i)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)

124. महाराष्ट्रातील प्रतिसरकार (शॅडो कॅबिनेट) बाबतच्या खालील विधानापैकी कोणते बरोबर **नाही** ?

(1) त्याचा हेतू सत्तारुढ शासनावर अंकुश ठेवणे असा आहे.
(2) ती विरोधी पक्षांची आघाडी असते.
(3) जानेवारी, 2005 मध्ये ते निर्माण केले होते.
(4) ते खूपच प्रभावी ठरले.

Which one of the following statements is **not** correct about the Shadow Cabinet' in Maharashtra ?

(1) It's purpose is to control the government in power.
(2) It is a front of opposition parties.
(3) It was formed in January, 2005.
(4) It proved very effective.

125. कोणामुळे ग्रामीण राजकारणात खुलेपणा आणि पारदर्शकता येण्यास मदत होते ?

(1) ग्रामसभा (2) ग्रामसेवक (3) सरपंच (4) ग्रामपंचायत

Which authority/institution helps to bring transparency and openness in rural politics ?

(1) Gram Sabha (2) Gram Sevak (3) Sarpanch (4) Gram Panchayat

126. खालीलपैकी कोणत्या बँकेने डिसेंबर 2011 मध्ये आपली 100 वर्षे पूर्ण केली ?

(1) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया (2) पंजाब नॅशनल बँक
(3) सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया (4) बँक ऑफ इंडिया

Which of the following Banks completed 100 years in December 2011 ?

(1) Reserve Bank of India (2) Punjab National Bank
(3) Central Bank of India (4) Bank of India

127. जीएसएटी - 10 (GSAT-10) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

(A) जीएसएटी-10 हा उपग्रह 29 सप्टेंबर 2012 रोजी कौरो (Kourou) फ्रेंच गयाना येथून सोडण्यात आला.

(B) जीएसएटी-10 हा भारताचा आतापर्यंतचा सर्वात अवजड उपग्रह आहे.

(C) जीएसएटी-10 हा इस्रोच्या चालू तांड्यातील 10 वा उपग्रह आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (A) फक्त (2) (B) फक्त (3) (A) आणि (B) (4) (A), (B) आणि (C)

Consider the following statements with reference to GSAT-10 satellite :

(A) GSAT-10 was launched from Kourou French Guiana on Sept. 29, 2012

(B) GSAT-10 is India's heaviest satellite till date.

(C) GSAT-10 is the tenth satellite in the current fleet of the ISRO.

Which of the above statement/s are **correct** ?

(1) (A) only (2) (B) only (3) (A) and (B) (4) (A), (B) and (C)

---

128. 86 व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या बाबतीतील पुढील वाक्ये काळजीपूर्वक वाचा.

(A) संमेलनाचे उद्‌घाटन मुख्यमंत्री पृथ्वीराज चव्हाण यांच्या हस्ते संपन्न झाले.

(B) संमेलन चिपळूण येथे भरले होते.

(C) या संमेलनाचे अध्यक्ष नागनाथ कोतापल्ले होते.

वरीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

(1) फक्त (A) (2) फक्त (B) (3) (A) आणि (B) (4) (B) आणि (C)

Read the following sentences carefully about the 86th Akhil Bharatiya Marathi Sahitya Sammelan :

(A) The Sammelan was inaugurated by the Chief Minister Prithviraj Chavan.

(B) The Sammelan was held in Chiplun.

(C) The President of this Sammelan was Nagnath Kottapalle.

Select the correct code.

(1) Only (A) (2) Only (B) (3) (A) and (B) (4) (B) and (C)

---

129. सन 2012 च्या मान बुकर पुरस्कार संदर्भातील खालील वाक्ये वाचा.

(A) हा पुरस्कार हिलरी मँटेल या महिलेला मिळाला.

(B) हा पुरस्कार त्यांच्या 'ब्रिंग अप द लेवलस्' ह्या कादंबरीला मिळाला.

वरीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

(1) फक्त (A) (2) फक्त (B) (3) (A) आणि (B) (4) यापैकी नाही

Read the following sentences related to The Man Booker Prize of 2012.

(A) This award was won by Hilary Mantel.

(B) This award was won for her novel 'Bring Up the lavels'.

Select the correct code.

(1) Only (A) (2) Only (B) (3) (A) and (B) (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

130. महाराष्ट्रातील सर्व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व शासकीय रुग्णालये यांच्या संगणकीकरणासाठी (HMIS) हा प्रकल्प कोठे कार्यान्वित आहे ?

(1) बॉम्बे रुग्णालय, मुंबई (2) सेंट जॉर्ज रुग्णालय, मुंबई
(3) जे.जे. रुग्णालय, मुंबई (4) ससुन रुग्णालय, पुणे

For computerization of data of all Govt. Medical Colleges and Govt. Hospitals in Maharashtra where is the Health Management Information System project activated ?

(1) Bombay Hospital, Mumbai (2) St. George Hospital, Mumbai
(3) J.J. Hospital, Mumbai (4) Sasoon Hospital, Pune

---

131. कोणत्या भारतीय सॉफ्टवेअर कंपनीचा समावेश चीनच्या सेवाक्षेत्रातील प्रमुख आऊटसोर्सिंग कंपन्यांच्या यादीत करण्यात आला आहे ?

(1) विप्रो (2) इन्फोसिस (3) सत्यम महिंद्रा (4) पटनी

The name of which Indian software company has been added to Chinas key liaison service outsoursing companies list ?

(1) Wipro (2) Infosys (3) Satyam Mahindra (4) Patani

---

132. भारतीय उद्योग क्षेत्रातील सर्वाधिक शक्तिशाली महिला म्हणून 'फॉर्च्युन इंडिया' ने कोणाचे नाव घोषित केले आहे ?

(1) चंदा कोचर (2) शिखा शर्मा
(3) करुणा जयंती (4) किरण मुजुमदार

Who among the following, was declared by 'Fortune India' to be the most powerful woman in Indian Industry ?

(1) Chanda Kochar (2) Shikha Sharma
(3) Karuna Jayanti (4) Kiran Muzumdar

---

133. कोयना जलविद्युत प्रकल्प टप्पा - 4 अंतर्गत सरोस्पर्श (लेक टॅपिंग) बाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

(A) सरोस्पर्श ही प्रक्रिया 25 एप्रिल 2012 रोजी पार पडली.
(B) हे काम अभियत्यांनी केवळ 100 दिवसात पूर्ण केले.
(C) या कामामुळे कोयना टप्पा - 4 या जलविद्युत प्रकल्पाची वीजनिर्मिती अखंड सुरु ठेवणे शक्य होईल.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (A) फक्त (2) (B) फक्त
(3) (A) आणि (B) (4) (A), (B) आणि (C)

Consider the following statements in respect of Lake Tapping of Hydroelectric Project Phase-4 of Koyana.

(A) Lake Tapping process was done on 25th April 2012.
(B) This work was completed by the engineers in 100 days only.
(C) By this work the production of electricity will be possible throughout the year continuously.

Which of the above statement/s are **correct** ?

(1) (A) only (2) (B) only
(3) (A) and (B) (4) (A), (B) and (C)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

134. खालीलपैकी कोणते राज्य इंटरनेटद्वारे मतदान करणारे भारतातील पहिले राज्य बनले ?

(1) महाराष्ट्र (2) गुजरात (3) उत्तर प्रदेश (4) बिहार

Which of the following states became the first in Internet voting ?

(1) Maharashtra (2) Gujarat (3) Uttar Pradesh (4) Bihar

---

135. रामोशींबाबत पुढीलपैकी कोणते विधान **अयोग्य** आहे ?

(1) कधी काळी, इंग्रज येण्या अगोदर ते दरोडेखोरी करीत.

(2) सर्वच रामोशी दरोडेखोर नव्हते.

(3) इंग्रजांच्या साम्राज्यात त्यांचे महत्व कमी झाल्याने व इनामे खालसा झाल्याने ते दरोडेखोर बनले; की

(4) वरीलपैकी एकही अयोग्य नाही.

Which of the following statements is **incorrect** about Ramoshis ?

(1) Once upon a time robbery was their occupation even before the advent of the British.

(2) They were not all robbers.

(3) During the British regime they could not avail their position and status and the Inams were confiscated therefore they began robbery; or

(4) None of the above is incorrect.

---

136. खालील विधानांचा विचार करा. (A आणि R)

प्रतिपादन (A) : हिग्ज बोसोन या सुक्ष्मातिसुक्ष्म कणांना 'दैवीकण' असे टोपण नाव देण्यात आले.

कारण (R) : ते शक्तिमान, सर्वव्यापी तरीही सापडण्यास खूप कठीण आहेत.

खालील पर्यायामधून उत्तराची निवड करा :

(1) **(A)** आणि **(R)** दोन्ही सत्य असून **(R)** हे **(A)** चे बरोबर कारण आहे.

(2) **(A)** आणि **(R)** दोन्ही सत्य असून **(R)** हे **(A)** चे बरोबर कारण नाही.

(3) **(A)** सत्य आहे परंतु **(R)** खोटे आहे.

(4) **(A)** खोटे आहे परंतु **(R)** सत्य आहे.

Consider the following statements (A and R) :

Assertion (A) : Higgs Boson sub automic particles are dubbed as 'God's particles'.

Reason (R) : They are powerful, everywhere, yet so hard to find.

Select your answer from the following alternatives :

(1) Both **(A)** and **(R)** are true and **(R)** is the correct explanation of **(A)**.

(2) Both **(A)** and **(R)** are true but **(R)** is not the correct explanation of **(A)**.

(3) **(A)** is true but **(R)** is false.

(4) **(A)** is false but **(R)** is true.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

137. अभिषेक कपूर दिग्दर्शित 'काय पो चे' हा हिन्दी सिनेमा चेतन भगत द्वारा लिखित कोणत्या कादंबरीवर आधारित आहे ?

(1) टू स्टेटस् (2) थ्री मिस्टेक्स् ऑफ माय लाईफ

(3) रिव्होल्यूशन 2020 (4) फाईव्ह पॉईन्ट समवन

On which of the novels of Chetan Bhagat Hindi movie 'Kai Po che' directed by Abhishek Kapoor is based on ?

(1) Two states (2) Three mistakes of my life

(3) Revolution 2020 (4) Five point someone

---

138. गरीमा चौधरीच्या संदर्भातील खालील वाक्ये काळजीपूर्वक वाचा.

(A) लंडन ऑलम्पिकसाठी पात्र ठरलेली फक्त ती भारतीय जुडोको होती.

(B) 83 किलो गटात तिने भारताचे प्रतिनिधित्व केले.

योग्य पर्याय निवडा.

(1) फक्त (A) (2) फक्त (B) (3) (A) आणि (B) (4) यापैकी नाही

Read carefully the following sentences about Garima Choudhari :

(A) She is the only Indian Judoko to qualify for London Olympics.

(B) She represented the country in the 83 kg category.

Select correct sentence (s) :

(1) Only (A) (2) Only (B) (3) (A) and (B) (4) None of these

---

139. अग्नी 'V' संदर्भातील खालील विधाने विचारात घ्या.

(A) अग्नी-V हे भारताचे नवीनतम क्षेपणास्त्र आहे.

(B) अग्नी-V चा पल्ला 5000 कि.मी. आहे.

(C) अग्नी-V हे 5 टन अण्वस्त्रे वाहून नेण्याच्या क्षमतेचे आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान चूकीचे आहे/आहेत ?

(1) (A) फक्त (2) (B) फक्त (3) (C) फक्त (4) (B) आणि (C)

Consider the following statements in respect of Agni-'V' :

(A) Agni-V is India's newest missile.

(B) Agni-V's range is 5000 kilometer.

(C) Agni-V has a capacity of 5 ton nuclear war head.

Which of the above statements is/are **not** correct ?

(1) (A) only (2) (B) only (3) (C) only (4) (B) and (C)

---

140. खालीलपैकी कोणत्या चित्रपटाची निर्मिती एम.एफ. हुसेन यांनी केली नाही ?

(1) विवाह (2) गजगामिनी

(3) थ्रू द आईज़ ऑफ ए पेंटर (4) मीनाक्षी : अ टेल ऑफ थ्री सिटीज.

Which one of the following films was not produced by M.F. Hussain ?

(1) Vivah (2) Gajgamini

(3) Through the Eyes of a Painter (4) Meenakshi : A Tale of Three cities.

---

141. सचिन तेंडूलकर एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटमधून निवृत्त झाला आहे. त्याने शेवटचा एकदिवसीय सामना कोणत्या संघाविरुद्ध व कोठे खेळला ?

(1) इंग्लंड, मुंबई येथे (2) इंग्लंड, पुणे येथे

(3) पाकिस्तान, मुंबई येथे (4) पाकिस्तान, ढाका येथे

Sachin Tendulkar has retired from one day international cricket. Against which country did he play his last ODI and where ?

(1) England, in Mumbai (2) England, in Pune

(3) Pakistan, in Mumbai (4) Pakistan, in Dhaka

---

142. नोबेल पुरस्कार कोणत्या तारखेला दिला जातो ?

(1) 10 आक्टोबर (2) 10 फेब्रुवारी (3) 10 डिसेंबर (4) 10 जून

On which date is Nobel prize every year awarded ?

(1) 10th October (2) 10th February (3) 10th December (4) 10th June

---

143. खालीलपैकी कोण प्रतिष्ठेच्या समजल्या जाणाऱ्या 'इंदिरा गांधी शांतता, नि:शस्त्रीकरण व विकास' पुरस्काराचे मानकरी आहेत ?

(1) ल्युईस इनासिओ लुला द सिल्वा (2) ईला भट्ट

(3) इलेन जॉन्सन सर्लिफ (4) वरील सर्व

Which of the following personalities received prestigious 'Indira Gandhi Prize for Peace, Disarmament and Development' ?

(1) Luiz Inacio Lula Da Silva (2) Ila Bhatt

(3) Illen Johnson Sirleaf (4) All the above

---

144. मुंबई संघाने यंदाच्या विजेतेपदासह एकूण किती वेळा रणजी करंडक स्पर्धा जिंकली आहे ?

(1) 20 (2) 25 (3) 35 (4) 40

How many times has the Mumbai team won the Ranji Trophy including this years ?

(1) 20 (2) 25 (3) 35 (4) 40

---

145. देशातील सर्वच सरपंचाना गावविकासाचे प्रशिक्षण देणारे पंचायत राज ट्रेनिंग सेंटर (PRTC) कोठे उभारण्याचा केंद्र शासनाचा विचार आहे ?

(1) हिवरे बाजार (2) राळेगण सिद्धि (3) काटेवाडी (4) पुणे

Where is the Central Govt. going to establish a PRTC to train all the Sarpanch for village development ?

(1) Hivare Bazar (2) Ralegan Sidhi (3) Katewadi (4) Pune

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

146. जगातील सर्वाधिक अंतराच्या हायस्पीड रेल्वेची यशस्वी चाचणी करणारा देश कोणता?

(1) जपान (2) चीन (3) जर्मनी (4) फ्रान्स

Which of the following countries has successfully conducted a test run of the world's longest high speed railway ?

(1) Japan (2) China (3) Germany (4) France

---

147. यादी - I ची यादी - II बरोबर जुळणी करा आणि खाली दिलेल्यामधून बरोबर सांकेतिक नाव व संख्या निवडा.

	यादी - I		यादी - II
(a)	पतौडीचे नबाब	(i)	द वॉल
(b)	राहुल द्रविड	(ii)	द लिट्ल मास्टर
(c)	सचिन तेंडुलकर	(iii)	द टायगर
(d)	सुनिल गावसकर	(iv)	मास्टर ब्लास्टर
		(v)	दादा

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(v)	(i)	(iv)
(3)	(v)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iii)	(i)	(v)

Match List - I with List - II and select the correct code given below :

	List - I		List - II
(a)	Nawab of Pataudi	(i)	The wall
(b)	Rahul Dravid	(ii)	The Little Master
(c)	Sachin Tendulkar	(iii)	The Tiger
(d)	Sunil Gavaskar	(iv)	Master Blaster
		(v)	Dada

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(2)	(ii)	(v)	(i)	(iv)
(3)	(v)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(ii)	(iii)	(i)	(v)

---

148. खालील विधाने लक्षात घ्या :

(A) आंतरराष्ट्रीय अन्न योजना व संशोधन संस्था (IFPRI) दरवर्षी जगातील उपासमारीची स्थिती दर्शविणारा अहवाल प्रसिद्ध करते.

(B) 2012 च्या अहवालात भारत 65 व्या क्रमांकावर आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधाने बिनचूक आहे/आहेत ?

(1) फक्त (A) (2) फक्त (B) (3) दोन्ही (4) कोणतेही नाही

Consider the following statements :

(A) International Food Policy Research Institute (IFPRI) releases the report on Global Hunger Index.

(B) India is placed 65th in rank in the 2012 report.

Which of the above statements is/are **correct** ?

(1) Only (A) (2) Only (B) (3) Both (A) and (B) (4) None of them

---

149. जागतिक शेती उत्पादनात भारताचा कितवा क्रमांक लागतो ?

(1) पहिला (2) दुसरा (3) तिसरा (4) चौथा

What rank does India hold in the world in the agricultural output ?

(1) First (2) Second (3) Third (4) Fourth

---

150. स्व. पंडित रविशंकर यांच्या बाबतच्या खालील विधानांवर नीट विचार करा.

(a) भारतरत्न म्हणून सन्मानीत.

(b) तीन वेळा ग्रामी अॅवॉर्ड.

(c) त्यांना 'नाईट कमांडर ऑफ द ऑर्डर ऑफ द ब्रिटिश एम्पायर' मिळाला परंतु 'सिल्व्हर बेअर अॅवॉर्ड' मिळाला नाही.

बरोबर असलेल्या विधानांची निवड करा.

(1) केवळ (a) सत्य आहे. (2) (a) आणि (b) बरोबर आहेत.

(3) (a) आणि (c) बरोबर आहेत. (4) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत.

Consider the following statements about late Pandit Ravishanker :

(a) Honoured with Bharat Ratna

(b) Three times Grammy Award

(c) He received 'Knight Commander of the order of the British Empire' but not the 'Silver Bear Award'.

Choose right combination of correct statements.

(1) (a) alone is correct. (2) (a) and (b) are correct.

(3) (a) and (c) are correct. (4) (a), (b) and (c) are correct.

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-८२" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL